

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

10. Tripart. Ego quasi aquæ ductus exivi de paradiso, & dixi: rigabo
hortum plantationum mearum. Eccl. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

rens, tot Rosas, quot preces per Angelum transmi-
 sit in calathis, ad Christum & Virginem coronan-
 dos. Post mortem inventi sunt globuli precarii cir-
 ca pectus & inter digitos, quibus coronam Virgini
 Matri supplex offerebat. Quare vicissim varia ab
 Angelis obsequia, & florum munera, recepit. Ac
 tandem sub mortem à Christo Domino in gremio
 Matris, quasi in thalamo regali, modulanteibus An-
 gelis, corona ex auro & totis coronata, assistentibus
 SS. Petro & Paulo, quasi ad cœlestes nuptias invita-
 ta, dormientis in morem se componens, sola in
 spelunca, Angelis notissima, hominibus inaccessa,
 efflavit animam in manus Christi & Mariæ. Atque
 Angelo duce, rosas etiam redimito, ad cœlestem
 Sponsi thalamum deducta, in æternum triumphat,
 Constant est fama corporis eius instar S. Cathari-
 næ Angelico ministerio sepultum fuisse, quod
 ipsum restatur saxum ingens, cui vndique conclusum
 fuit. Inventum est autem paucis abhinc annis
 post quingentorum fere annorum larebras, & mi-
 raculis in Sicilia coruscant. V. Cornel. in cap. 24. Ec-
 cli. Versu 18.

*Sancti fructus, bona opera: arbor vite: Sapientia Ma-
 ter omnium bonorum, vel Sanctus Sanctorum. Ar-
 bor scientia boni & mali. Liberum arbitrium. Ita c. 21.
 Aug. allegorizans.*
 Quæ quidem generaliter dicta de Ecclesia, par-
 ticulariter dici possunt de nobilissima parte Eccle-
 siæ, sive de Religione sancta: & maxime accommo-
 dare cupio Religioni S. Francisci. Est enim Paradi-
 sus quidam spiritualis, plenus delicijs, & respicit ad
 Orientem, semper ad Christum respiciens, ado-
 rans & contemplans, admirans & amans.
 Hortus est conclusus Sponsi, in quo loquatur,
 ibi arbores fructiferæ & flores odoriferi, ibi animæ
 omni virtutum genere perfectæ, ibi Philomela re-
 sonantes laudes Dei, Turtur gemens, Columba
 meditans.
 Ibi iucundissima habitatio, & deliciosa conver-
 satio, ibi Lignum vitæ, Crux Christi, in qua glori-
 antur, profiterentes in illo totâ suam salutem, vitam,
 & gloriam adesse.
 Denique, ibi Fons gratiæ, plantas irrigans, & sic
 cundans. Hunc verò Hortum à Diva Virgine plan-
 tatum assero, de quo introduco eam loquentem S. Fran-
 cis. *Rigabo Hortum plantationum, &c.* Nimirum ipsa
 est, quæ huic Ordinem imperavit à Deo, & Filio præstitit
 suo, ad conversionem peccatorum in vitivis seculi-
 bus, ad reductionem errantium, ad renovationem eius
 Franciscum, qui hæc per se & suos in universum
 orbem deferre debebat, & ignem amoris iterum
 mittere in terram. Vnde poterat dicere: Ignem veni
 mittere in terram, & quid volo nisi ut ardeat? Con-
 da frigida in flammam veniat, & primitivæ Eccle-
 siæ fervorem in cordibus renouare fidelibus.
 Vnde & ipsa Beata Virgo ad pacificandam iram
 Filij hunc famulum ei præsentavit, cuius opera con-
 vertenda forent. An non ergo merito huic delicio-
 sum Hortum plantasse ipsa dicitur?
 Hoc vltimus patebit, si ad veritas quod ipse Fran-
 cis. spiritum vitæ & perfectionis in Ecclesia S. *Francis.*
 Mariæ Angelorum primò hauserit ipsa inspirante, plantans
 Pussillus grex ibi cepit, grex cui complaceat Pater &c.
 daret regnum Vnde ibidem voluit reddere spiritum
 vitæ, commendans regem suum Virgini. Reddi-
 dit autem spiritum in illis verbis: *Educ de custodia Pussillam
 animam meam, ad confitendum nomini tuo.* Cum
 noctibus ibi orationi vacaret, inspirata est ei Regu-
 la sua, & inscripta in corde eius: quam Dominus
 postea vulneribus suis sigillare volebat.
 Sicut ergo Moysi cogitanti edificare tabernacu-
 lum dictum est: *Inspicere fac secundum exemplar Dedit
 quod tibi monstratum est.* Ita & Franciscus cogitanti
 tabernaculum Dei erigere, tabernaculum pauper-
 tatis, humilitatis, patientiæ, ipsi inspiratum est, ut
 exemplar in monte Caluarie inspiceret. Idem
 Crucifixum: cui se & suos conformare debebat,
 & hæres esse illius, nudumque audis loqui. Hoc
 totum factum est in illa Ecclesia, partim dum bo-
 nus

PLANTATIO

LECTIO X. TRIPART.

Thema. *Ego quasi Aqueductus exiui de Paradiso.
 Dixi. Rigabo Hortum plantationum mea-
 rum. Eccle. 24.*

*Pro Feste
 S. Mariæ
 Angelo-
 rum suis
 & Porti-
 nucis.*

In Cantico illo diuini amoris sapius Sponsa
 Sponsum inuitat ad Hortum suum visendum, ad
 colligendum lilia, fructus, flores, ad deambulandum
 inter areolas aromatum, & odores Horto-
 rum. Ego in vito vos hodiè, vt simul ingrediamur
 Hortum floridum, & quasi quemdam Paradisum
 voluptatis, mira varietate ornatum. Hæc erit Reli-
 gio sacra S. Francisci, quam ego vobis representare
 volo sub scilicet emare Horti flori, polymiti, & odo-
 riferi. Hic est Hortus Sponsi & Sponsæ Christi &
 Mariæ, in quo deliciantur: ideoque vobis declara-
 bo primò, quomodò ipsa illam plantarit. 2. quomodò
 rigarit. 3. quomodò inebriarit, id est, omni bene-
 dictione repleuerit iuxta illud: *Ego quasi Aqueductus
 exiui de Paradiso. Dixi, Rigabo hortum planta-
 tionum mearum.*

*Eccli. 24.
 Pars I.
 Quomodo
 B. M. V.
 hortum
 suum
 plantarit.*

Plantat Deus Paradisum voluptatis ad orientem,
 in quo omnis generis arbores fructiferæ,
 plantæ, flores odoriferi, & deliciarum abundantia:
 eratque habitatio Filiorum Dei iucundissima, tem-
 peratissima, ad Solis semper splendorem lucida, a-
 mabilis vnde quaque. Erat & Lignum vitæ in me-
 dio Paradisi, & Fons ascendebat ad irrigandam eius
 superficiem.
 Hic Hortus exemplar erat Ecclesiæ Dei, quæ
 modò vinea erat, modò Hortus manu Omnipotentis
 plantatus, plenus delicijs spiritualibus, & ha-
 bitatio Filiorum Dei. Ecclesia, inquit S. August. est
 Paradisus: quatuor flumina, quatuor Euangelia, vel
 quatuor Virtutes Cardinales. Planes fructiferæ sunt

*Delicia-
 rum Pa-
 radisi Al-*

quatuor flumina, quatuor Euangelia, vel quatuor Virtutes Cardinales. Planes fructiferæ sunt

auris meditationibus, partim dum sacrificijs vacat.

Vnde ipsi Filij que eius sicut se agnoscent Crucifixi medi & pauperis filios specialiter ab eo genitos; ita & Marie. Horumque vita & Regula in duabus precipuis Virtutibus Virginis est radicata, in Humilitate & Paupertate: quas Franciscus sibi desponsavit, Filias ætæni Regis, ab hominibus despectas, à Virgine & Filio honorificatas.

Dicit ergo vnusquisque Francisci Filius cum iplo: O Domine, quia ego seruus tuus, & Filius ancilla tua. Hæc enim generat in eis spiritum vite, spiritum perfectionis & salutis, specialiterque Mater eorum est.

Quia sicut Idiota ad Virginem: Sicut nemo venit ad Filium tuum, nisi Pater traxerit eum; sic etiam quodammodo auium dicere, quod nemo venit ad Filium tuum gloriosum, nisi eius sanctissimæ, substaty traxerit eum. Traxerit me serpente, ut me red: Ans currentem. Qui ergo trahuntur in statu Religio- nis ad Christum, per Virginem trahuntur: qui generantur in Religione, per eam generantur. Tot plantæ novellæ, tot Adolefcentum greges, qui de mundi defecto arido & sterili in hortum Francisci transferuntur, vt floeant & fructificent, transfe- runtur per Virginem: & idè rectè dicitur hortus plantationum eius Religio hæc sancta.

O felix Hortus Sponsæ & Sponsæ, Christi & MARIE! Felices & plantæ, tali manu plantatæ, cre- scere in omni perfectione sub eius manu & pro- tectione, donec in Hortum æternum transferami- ni! Felix Hortus, in plene conclusus & vallatus, voto Obedientiæ, voto Castitatis, voto Pauper- tatis. Securus erit à serpente veneno hic hor- tus, quia eum plantavit illa, quæ eius caput con- trivit.

Quia verò hic hortus à diuina manu & virginali plantatus fuit, idè firmiter stabit, nec ventu- rum imperis, nec concussio quælibet Mundi, Dæ- monis aut Inferni, potuit plantas eius conuellerè radicibus, nec poterit. Vnde revelationem habuit Beatus Franciscus, quod eius Ordo stabit vsque ad diem iudicii: ita vt semper sint futuri aliqui in medijs persecutionibus (quas Ecclesia passura est) etiam vsque ad Antichristum, qui Ecclesiam il- lultret & fidem tuentur. Sæpius iam ab initio eis suscitauit Satan procellas, vt eos dispergeret sicut ficut Rosa, dum renitit, odorem dat amphi- orem, & Palma dum renitit, magis erigit se: sic hæc Planta diuina, omnisque plantatio, quam plantavit Pater, non eradicabitur. Protectionem eius semper etiam suscepit Virgo, quæ eam cum Filio plantauerat. Quodam tempore dum Inno- centius IV. miras contradictiones suscitaret tam Ordini Francisci, quam Dominici, & ipsi ad hanc tempestatem auerendam, ad Christum & Vir- ginem protectricem suam inclamarent in Litanij, visa est B. Virgo cum Filio in visis ad Filium di- cere: Fili mi, exaudi eos. Et statim post Innocentius

Napoli graui morbo percussus, agnouit manum Domini, & graui poenitentia ductus fuit: ita vt il- la verba Psalmi pronunciarit: Propter iniquitatem corripisti hominem, & sicut araneam subescere fa- cisti animam eius. Et post statim migrauit. Ita Pla- tus & alij ex Chiron. Min.

Virgo est ergo quæ plantauit. Virgo est quæ pro- regit: & in hoc temper stabilis erit hæc Religio, quod radicata sit super pietate ad Vulnera Chri- sti, & deuotione ad vbera Virginis. Hæc est du- plex radix immobilis, in qua floerebit & fructifica- bit in æternum.

Ipsi autem quæ plantauit, etiam erigat, & rigabit. Dixi, inquit, Rigabo Hortum plantationum. Ego Aqueductus qui exiit de Paradiso. Virgo Aquadu- ctus est, per quam Sapientia ad nos deriuari voluit. Exinde stabilita est tamquam Canalis aureus, at- tingens vsque ad Fontem æternitatis, per quem omnis ros gratiæ, omnis aqua vite, omnia dona omnis benedictio cœlestis ad nos deriuatur. Hoc est idipsum quod dixit Bernardus: Si quid spei in nobis, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea nouerimus redundare. Rigat ergo hunc Hortum cœlestibus fauoribus; ac primus quidem fauor ille est, de quo hodie hic mentio. Cum scilicet Virgo impetrauit à Filio immediatè Indulgentiam illam cœlestem Portiunculæ, quam proprio ore dedit Christus Francisco: ita vt propter hoc superet omnes alias, tamquam certior, ab ipso ore procedens Veritatis. Quam vt confirmaret Vicarius, Christi, in media hyeme procurauit, Virgo viginti quatuor Rosas, duodecim albas, & duodecim rubras, quas defer- ret Franciscus ad Vicarium Christi: quæ quidem Rosæ symbolum erant duodecim sociorum eius, qui & puritate & charitate velut initia, & flores, fructusque erant huius Horti, quem Dominus cum Maria recenter plantabat.

Omnis ergo cœlestis benedictio & fauor in Francisci Ordinem ab illa deriuauit, quæ dicit: Ego quasi Aqueductus rigabo, &c. Christus rigauit has plantas suo Sanguine, Virgo suo lacte, hoc est, pieratis & consolationum vberitate. Vnde quic- quid boni in Ordine suo erat, agnoscent à Virgine prodire Franciscus, specialiter ad eam ferebatur affe- ctu, specialiter ei ieiunans Quadragesimam à Fe- sto Apostolorum vsque ad Assumptionem Virgi- nis, docensque Filios suos ei specialiter esse de- uotos. Hinc Domum B. Mariæ de Portiuncula, voluit fundamentum esse totius Ordinis. Ideoque & Virgo specialiter Francisci alumnos diligit. Licet enim ipsa plena amore & charitate generaliter omnes amet homines, & instar Solis, inquit Ber- nardus, indifferenter super vnusquem mandum radios spargat charitatis: tamen erga illos speciali affectu fertur & fauore, qui eius se vident seruitu- ri, & qui eius velut plantatio sunt. Ego, inquit, di- ligentes me diligo. Ego Hortum plantationum mea- rum rigabo. Certe cum ipsi procurant vbiq; in annis aliorum Virginis cultum, tamquam Fij

Quomodo B. M. V. horum sum rigat & riget.

S. Fran- ciscus omne bo- num Or- dinis sui à B. M. V. proueni- re agno- uit.

B. M. V. Genitrix Religio- forum.

Quomodo horum ve- ligio- rum sit con- elusio.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

primogeniti filios novos iam Virgini generantes. numerabilium Filiarum Princeps constituebatur, *divis S. Franci-*
 spectabilem eius experirentur fauorem. Et id quidem *scia*
 maxime, quia eorum vita imago quaedam est ex-
 primens Virginis vitam imitatio. Castitatis eius,
 Paupertatis, Obedientiae, aliarumque Virtutum,
 quas & amat & rigat in illis quasi Aque ductus.

Sæpe Franciscus in raptu componebat versos in
 laudem Virginis, & eos curabat per Religiosos
 cantari. Nihil quoque petiit per Virginis interces-
 sionem à Deo in fauorem Ordinis sui, quin imper-
 rariit. Quis ergo possit fauores exprimitere, quos
 erga Francisci Ordinem Virgo ostendit? quanta
 consolatione repleuit, vt ad singulas aduersita-
 tes statim securiterent ad eam, vt ut ad vbi ra
 Mattis, vbera consolationis; velut pulli ad alas
 galinæ.

Summo
 fauore B.
 M. V. di-
 gnata est
 Franci-
 canos.

Sæpius ipsa Francisco, & filijs eius, puerum suum
 ostendit, iud & amplexandum præbuit. Sæpius
 eos revelationibus, visitationibus solata est: hoc e-
 ra rigare hortum plantationum suarum, vt buda
 datus tere & benedictione cælesti, geminatæ læ-
 tabunda & laudant hæc sancta Religio, cui decor
 Libani, & gloria Carmeli data erat. Ipsa ergo hunc
 suum Hortum rigauit iam ab initio, rigat & mo-
 do, & vique in finem sæculi rigabit, nec deest ei
 vllio modo.

Quomodo
 B. M. V.
 hortum
 suum in-
 ebriariit.

Inebriabo fructum partus mei, vel, vt alia lectio
 habet, fructum prati mei. Non sufficit ei dicere
 quod rigatura sit, sed addit se inebriaturam, id est
 abundantius impleturam omni tere, omni bene-
 dictione, hortum suum, tamquam fructum, quem
 genuit & plantauit.

Religio S.
 Franci-
 scus
 Reges &
 Reginas
 Ps. 79.

Vnde hæc sancta Religio produxit omnis generis
 fructiferas arbores, omnis generis flores odorife-
 ros, inter quos Sponsus delectatur, & de ea verum
 est: *Extendite palmes vsque ad mare, vsque ad flu-
 men propagines suas.* Habuit arbores altissimas, ve-
 lut Cedros Libani: Reges & Reginas: B. Henricum
 Regem Cypri: B. Ludouicum Francorum Regem:
 B. Margaretam Imperatricem de domo Austriacæ:
 B. Elizabeth Hungaricæ Reginam: B. Elzearium
 Comitem Arianæ, & plures alios, qui velut Cedri
 eminent, & nobilitate & sanctitate. Vis Cedro
 sublimiores?

Pontifices
 Cardina-
 les Ar-
 chiepiscopi
 &c.

Habuit Pontifices quatuor, Sixtum quartum,
 Nicolaum quartum, Alexandrum quintum, Sixtum
 quintum, Cardinales quadraginta tres; innumeros
 autem Episcopos, vel Archiepiscopos.

Sicut verò in horro diuersæ Areolæ sunt, & di-
 uersi flores, ita habuit areolam, in qua erant filia.
 Animæ castæ sunt, & sanctæ Virgines, inter duras
 carnis mortificationes puritate eminentes, velut
 lilia inter spinas. Numerus earum infinitus, est sub
 duce Clara, quæ & ipsa planta est & Filia Virginis:
 nam coram alteri B. areæ Virginis in eadem Ecce-
 sia de Portuac illa pallium tuæ vestem Francisci &
 spiritum perfectionis hausit.

Quæ sine
 his Or-

Sicut Franciscus innumerabilium Filiarum Dux
 à Virgine Maria constitutus fuit: ita & ipsa in-
 numerabilium Filiarum Princeps constituebatur, quæ mundum & omnem ornam sæculi calcant
 tes, ad Regis Regum & Reginarum Angelorum ob-
 sequium accederent. *Virgines adducuntur post eam,*
 &c.
 Est & Areola Rosarum, numerus Martyrum, qui pro
 Christi fide gloria dimicantes, proprio san-
 guine pariparati in hæc Religione memris & mira-
 culis florent. Inter hos emicant Gorcomenses. Fur-
 cius soltri sæculi, qui pro fide Christi gloriosè
 cętrantur & triumpharunt, miraculis nunc clari
 Ecclesiam mirè decorantes. Ili sunt qui venerunt
 ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas in
 sanguine Agni. Ili palmas in manibus habent, quibus
 suos excitant Fratres ad cętrandum.
 Sunt & in horro Vineæ florentes & fructifican-
 tes, quæ vno spiritali Ecclesia torcularia & cella-
 ria impleuerunt. Hi sunt Doctores illi Sancti, & Ecce-
 lesiæ Prædicatores, qui mirum in modum Ecce-
 lesiæ profuerunt: Bernardinus, Antonius, Bona-
 ventura: Alexander Ales, & alij, qui infinitum nu-
 merum animarum verbis, scriptis, sermonibus
 conuertuerunt. Erii omnes mira deuotione erga
 Virginem flourerunt, per quam omni benedictio-
 ne cælesti repleri sunt.
 S. Bona ventura affectus erga Virginem Deipa-
 ram satis elucet in Speculo & Officio quod edidit
 vbi mellea eius verba fecerunt ea affectu pio ad Vir-
 ginem, quæ & in amissis aliorum similem generat
 affectum.
 S. Bernardinus, adhuc iuuenis, quotidie egredi-
 ens portam Ciuitatis Scenensis, ibat salutaris Vir-
 ginem in quadam imagine. Cumque interro-
 garetur quò iter, dicebat se ad amicum suum salu-
 tandam ire. Postea Ordine profectus, cum in reci-
 tandis salutationibus Angelicis feruens admodum
 foret, & mirè affectus, apparuit ei Beata Virgo,
 quæ hoc sibi gratissimum testificans, dixit se eam
 Filio impetrallè gratiam prædicandi, & miracula
 faciendi; & exinde cepit miraculis coruscare, &
 verbo Dei miris fructus facere.
 Magnus ille Ales Lutetiæ celebris Doctor, vo-
 uerat se, quicquid peteretur in nomine Virginis,
 daturum; Cumque Frater quidam Minor ab eo
 petisset vt Ordinem ingrederetur, in nomine Vir-
 ginis tamquam fructum multum facturus, statim
 conuersus est, & annuit in Virginis fauorem. Fru-
 ctus ergo & planta Virginis fuit, quam rigauit &
 inebriauit multa sapientia, & benedictione vber-
 rima.
 Scortus quoque Doctor subtilis, mirè Virgini
 devotus fuit, ita vt imago Deiparæ cum salutaris
 perhibeatur.
 Beatus autem Antonius in omni aduersitate re-
 petebat & canebat hymnum: *O gloriosa Dominæ*, &
 fugabar tentatio; illumque recitans spiritum
 reddidit Deo. Denique Capistranus, & alius qui-
 dam Oldoricus, Iesus & Mariæ nomen & notitiam
 ad ipsos decles perferentes, vnaus quatuordecim, alter
 duode-

duodecim millia ad Christam & Virginem addu- xisse feruntur. Merito itaque de S. Francisci Reli- gione dixerimus: O Felix Viris, de curis saculo- rum germen redundat saculo, Celi vinum propinans populo, vitali poculo?

Hos omnes, tamquam fructum partus sui, Vir- go rigavit rore caelesti, inebriavit amore suavi- charitate forti, vino caelesti: & quotquot in hac Religione fructum ferunt, & sciant se id ope Vir- ginis facere, quae adhuc nunc plantationem Franci- sci rigat, & rore caelesti perfundit, ut floreat, fron- deat, & fructificet.

Ecce ergo Aqueductus qui egreditur de Para- diso, ad rigandas animas nostras, Christi planta- tionem Ronis per eum defluentis hodie participes sumus, dum de gratia Indulgentiae quam impetra- vit a Filio hodie participamus. Et saepius certe no- bis ad eam recurrendum est, quia anima nostra sicut terra sine aqua est: terra arida, sterilis, deserta, quae debet respirare ad fontem, accedere ad aquaedu- ctum, per quem fons gratiae, ros vitae, aqua saliens in vitam aeternam, ad nos derivantur. In ipsa nun- quam deficiens est haec aqua, semper attingit fon- tem vitae, habet hydriam Samaritanam, qua possit haurire, & si voluerimus, abundanter dabit, riga- bit, inebriabit accedentes ad se sincera voluntate & pietate. Ipsa est Aqueductus, abundantissime irrigans non solum cives caeli, sed & incolae huius mundi, immo & animae purgatorij. Propterea & Indulgentia haec Portiunculae, sive Domus S. Ma- riae Angelorum, prodest Angelis & beatis ad acci- dentalium gloriam: prodest nobis ad peccatorum veniam & gratiam: prodest animabus in purgato- rio ad imminuendam & relaxandam poenam de- bitam Aqua per Mariam, tamquam Aqueductum, derivata, irrigat terram sitientem, exinguit ignem venientem, infundit consolationem, inebriat piam mentem, germinat vitam, patit gratiam, secum nos reducit ad Paradisum unde exiit, comparat glo- riae aeternitatem, per quam tandem inebriabimur ab ubertate domus Dei, & torrente voluptatis po- tabimur in saecula saeculorum.

QVADRIGA MARIE AV- GUSTAE TRACTATUS I.

Res elucidans Antiphonam Marianam Laudis, qua canitur à Pentecoste usque ad Domini Adventum.

INTRODUCTIO,

Audes & Eucomia Deiparae Mariae compendiose descripsimus in speci- ali Opusculo, quo interpretati sumus Hymnum illi pietate melliflua refer- rum, Ave Maria Stella. Adiuuimus & postmodum nonnullarum interpretatione An-

tiphonatum, quas devota & sonora voce Ecclesia illi diversis decantat temporibus. Non omitte- dum fuit, Canticum illud celebre, Salve Regina, cuiusdem Deiparae praeconia complectens, quodam doctis examinatum, a serpentibus explanatum, ab v- trisque approbatum, cum iubilo Mater visurpat Ecclesia, & in ore filiorum suorum optat esse fre- quentissimum. Huius autem primus auctor idem est qui Hymni Ave Maria Stella, Vir scilicet ille à doctrina & sanctitate nominatissimus Hermannus, cognomento Contrafusus, Virginis favore doctrinae & pietatem miraculose adeptus, de quo egimus latius in Introductione seu Exordio Hymni su- pradicti. Prosequimur ergo hic Canticum nostrum per singulos Versus, cum in gratia Concionatorum & Pastorum de Virgine frequentius differantur, tum in gratiam piorum omnium Virginis Deipa- rae cultui addictorum, qui lubente auro, & avide corde, excipiunt Matris suae laudes polymitas & variegaras in diversis Hymnis & Canticis. Tu, o Virgo Mater, illustra intellectum, excita affectum, dirige stylium, ut singula quae hic scribo, in tui Filij tuamque gloriam, lucem videant ut possint dicere: En numine isthaec inchoata sunt tuo: En lumine isthaec absoluta sunt tuo.

Salve Re- gina con- scriptum à S. Her- mano Co- trafo.

SEC. I.

SALVE REGINA.

Nonnulli inter Magnates huius saeculi, ex in- genita sibi arrogantia, inferiorum & infimo- rum salutationes tumido respiciunt supercilio, easque dignantur quasi sublimitate sua indignas. Non sic Maria Deipara; quae licet sit Regina sublimissi- ma, & nullius rei indiga, gaudet à nobis in opibus & vilibus quotidie saluari, gaudetque nostras si- bi à nobis miserias exponi, nullum respuit, nullum tamquam importunum rejicit, nulli accessum de- negat ad se, & Regiam suam Aulam.

Salutatio- nes no- stras Be- M. V. libe- ter audit.

Non erat licitum, indurum sacco Regis aulam in- trare. Et in historico Iosaphat refert S. Damasc. à Pa- latij limine, & regijs oculis, communes etiam ma- turae miserias arceri iussas, ut nullus mendicus, & ger, senex, claudus, caecus, alijque id genus malis obditus, videri à Rege posset. Et contra Regina no- stra hos in conspectum suum venire vult, & à qua- tumlibet vilibus & ærumnosis saluari peroptat. Non solum Angelorum, & spirituum caelestium, Nunquam qui tamquam Principes eam circumstant in mag- nificentiis, sed & nostras salutationes cum benigni- tate & gaudio excipit, & remunerat. Haec ergo Salutatio quotidiana ei sane perplacet Salve Regi- na; si sit cum humilitate de prompta.

Esther. 4.

Nunquam contemnit.

Illud verò observandum, quod nostra Salutatio ad Mariam directe, non sit operatio prosperitatis sicut inter homines; quandoquidem in ea om- nis felicitatis reperitur consummatio, quae necit incrementum: sed est congratulatio, quia ei con- gaudemus de illa felicitate, ac de tot donis gratiar & gloriae: quae etiam congratulamur ei & nobis quod

Quales se nostrae sa- lutationi.